

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Факультет економіки та менеджменту

Кафедра економіки, підприємництва та туризму

Кваліфікаційна робота
на правах рукопису

ДЯЧЕНКО АНДРІЙ ОЛЕКСІЙОВИЧ

УДК 658.631

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

Діагностика фінансово-економічного стану ТОВ «Остком груп»

Спеціальність 051 «Економіка»

Подається на здобуття освітнього ступеня «Магістр»

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

_____ Андрій Дяченко

Керівник роботи

д. е. н., професор

_____ Олег СКИДАН

Житомир – 2024

АНОТАЦІЯ

Дяченко А.О. Діагностика фінансово-економічного стану ТОВ «Остком груп». – Рукопис.

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня «Магістр» за спеціальністю 051 «Економіка». – Поліський національний університет Міністерства освіти і науки України, 2024.

У кваліфікаційній роботі досліджено теоретичні і практичні аспекти діагностики фінансово-економічного стану. Проведено діагностику фінансово-економічного стану діючого будівельного підприємства. Запропоновано шляхи покращення фінансової стійкості підприємства та оптимізації капіталу.

Ключові слова: фінансово-економічна діагностика, фінансово-економічний стан, банкрутство, оптимізація, капітал, фінансова стійкість.

ABSTRACT

Dyachenko A.O. Diagnostics of the financial and economic condition of Ostcom Group LLC.. – The manuscript.

Qualification work for obtaining the educational degree «Master» in the specialty 051 «Economics». – Polissia National University, Zhytomyr, 2024.

The theoretical and practical aspects of financial diagnostics were investigated in the qualification work. The diagnosis of the financial and economic condition of the operating construction enterprise was carried out . Ways to improve the financial stability of the enterprise and optimize capital are proposed.

Key words: financial and economic diagnosis, financial and economic condition, bankruptcy, optimization, capital, financial stability.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДІАГНОСТИКИ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА.....	7
1.1. Сутність діагностики фінансово-економічного стану підприємства.....	7
1.2. Методичні підходи до вибору показників діагностики фінансово-економічного стану підприємства.....	9
Висновки до першого розділу.....	14
РОЗДІЛ 2. ДІАГНОСТИКА ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОГО СТАНУ ТОВ «ОСТКОМ ГРУП».....	15
2.1. Характеристика фінансово-економічних показників підприємства.....	15
2.2. Діагностика показників фінансово стану підприємства.....	20
Висновки до другого розділу.....	25
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ПОКРАЩЕННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОГО СТАНУ ТОВ «ОСТКОМ ГРУП».....	26
3.1. Розробка заходів покращення фінансово-економічного стану підприємства.....	26
3.2. Стратегії зміцнення фінансової стійкості підприємства.....	31
Висновки до третього розділу.....	34
ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ.....	35
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	36

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. За результатами діагностики фінансово-економічного стану оцінюється фінансовий стан і рівень ефективності діяльності підприємства, оскільки вона дає можливість провести аналіз діяльності підприємства, на підставі якого можна спланувати ефективну економічну політику, виробити тактику і стратегію, яка в буде сприяти можливим перспективам розвитку. Актуальність цієї теми пояснюється тим, що перевага діагностики фінансово-економічного стану полягає в тому, що вона базується на результатах попередніх періодів. На їх основі можна розробити стратегію майбутньої діяльності з урахуванням фінансових можливостей діагностованого підприємства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Методиці діагностики фінансово-економічного стану підприємства присвятили свої праці багато вітчизняних авторів: С.П. Бай, Н.В. Бондаренко, В.В. Височина, В.В. Вовк, О.Г. Головка, Г.В. Даценко, В. М. Дзюба, Л. О. Дорогань-Писаренко, К.С. Дяченко, О. В. Єгорова, А. О. Земелюхіна, Т. Г. Зейнієв, В.М. Івахненко, Н.А. Іщенко, Т.В. Калінеску, Н.О. Коваль, І.В. Колодій, І.П. Косарева, Л.А. Лахтіонова, Д. В. Махортов, О.Г. Мендрул, В.Б. Мішура, О. В. Насібова, Т.М. Пілявоз, Е.В. Роздобудько, А.М. Савченко, Д. О. Сіренко, О.В. Смирна, Г.В. Соломіна, О.О. Терещенко, Т.Є. Унковська, Р.А. Чемчикаленко, М.Г. Чумаченко, О. В. Ярмач, І. О. Яснолоб, О.О. Яцух та ін. Не дивлячись на те, що питання оцінки фінансово-економічного стану підприємств досліджується часто, але вибір актуальної методики фінансово-економічної діагностики в залежності від особливостей діяльності підприємства залишає місце для нових досліджень.

Мета та завдання дослідження. Метою дослідження є діагностика фінансово-економічного стану діючого підприємства.

Для реалізації поставленої мети було сформульовано окремі завдання:

- розкрити сутність діагностики фінансово-економічного стану та показників для її проведення;
- проаналізувати склад і структуру активів та пасивів за об'єктом дослідження;
- розрахувати показники фінансово-економічного стану за об'єктом дослідження;
- визначити рівень досягнутого фінансового результату за об'єктом дослідження;;
- провести оцінку ймовірності банкрутства за об'єктом дослідження;;
- сформулювати рекомендації щодо покращення фінансово-економічного стану за об'єктом дослідження;;
- запропонувати шляхи покращення фінансової стійкості за об'єктом дослідження;.

Об'єкт і предмет дослідження. Об'єктом виступає фінансово-економічна діяльність ТОВ «Остком груп». Предметом дослідження є сукупність теоретико-методичних та практичних аспектів діагностики фінансово-економічного стану підприємства.

Методи дослідження. При діагностиці фінансово-економічного стану діяльності підприємства використовувалася методи фінансового аналізу. Для діагностики фінансово-економічного стану підприємства використовувався метод порівняння в часі. В роботі застосовано табличний і статистичний методи аналізу показників фінансово-економічного стану діяльності компанії, загальнонаукові, такі як системний, логічний, порівняльний, а також методи наукового аналізу і синтезу.

Теоретичною базою роботи стали наукові праці вітчизняних та зарубіжних фахівців у галузі діагностики фінансово-економічного стану. Базою практичних розрахунків роботи послужили річні звіти ТОВ «Остком груп», спостереження та висновки автора, отримані під час дослідження.

Апробація результатів кваліфікаційної роботи. Основні положення кваліфікаційної роботи викладено в таких наукових працях:

1. Дяченко А. Діагностика банкрутства ТОВ «Остком груп». Менеджмент, маркетинг, логістика: тренди та подолання викликів: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених, аспірантів, студентів (м. Житомир, 13 листопада 2024 року). Житомир: Вид-во «Поліський національний університет», 2024. С.332-334.

2. Дяченко А. Діагностика динаміки та структури активів і пасивів ТОВ «Остком груп». Розвиток економічних систем в умовах глобалізації: збірник тез доповідей I Міжнародної науково-практичної конференції (Україна, м. Харків, 14-16 листопада 2024 р.). Харків : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2024. С. 244-247.

3. Дяченко А. Фінансова діагностика результатів діяльності ТОВ «Остком груп». Механізми управління розвитком територій: зб. наукових праць. Житомир: Поліський національний університет, 2024. С. 279-282.

Практична значущість кваліфікаційної роботи. Основні положення та висновки кваліфікаційної роботи відображають передовий досвід управління діагностикою фінансово-економічного стану ТОВ «Остком груп». Велике значення результати дослідження мають у плані оцінки можливостей покращення фінансово-економічного стану досліджуваного підприємства за конкретними напрямками виявленими під час діагностики фінансово-економічного стану.

Структура та обсяг кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (46 найменувань). Основний зміст роботи викладено на 35 сторінках комп'ютерного тексту і містить 16 таблиць, 1 рисунок.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДІАГНОСТИКИ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Сутність діагностики фінансово-економічного стану підприємства

Сучасні українські підприємства працюють у мінливому та економічно нестабільному середовищі, тому ризик їх господарської діяльності є вищим. Ефективність рішень, які приймають підприємці, все більше залежить від змін, що відбуваються в його внутрішньому і зовнішньому середовищі. Особливо піддаються підвищеному ризику малі та середні підприємства [34].

Така ситуація означає, що менеджери більшою мірою, ніж раніше, повинні використовувати інструменти діагностики та фінансового аналізу на постійній основі, щоб оцінювати не тільки ступінь досягнення своїх цілей, але й постійно виявляти можливі загрози, що виникають при веденні бізнесу. Завдяки їм краще розпізнається не тільки поточний економічний і фінансовий стан суб'єкта господарювання, а й його причини. Отримана інформація дозволяє вживати заходів для мінімізації виникаючих загроз і перевіряти реалізовану на даний момент стратегію розвитку.

Зменшення ризикованості бізнес-діяльності вимагає, серед іншого: систематичне спостереження за економічно-фінансовим станом підприємств та їх становищем на ринку. Це спостереження необхідне для встановлення діагнозу, що дозволяє вжити відповідних заходів для обмеження або усунення нових загроз.

Діагноз походить від грецького слова «diagnosis» і означає розпізнавання. Діагностика – це визначення особливостей сучасних явищ на основі емпіричних досліджень та їх аналізу [44, с.84]. Діагностика фінансово-економічного стану підприємства пов'язана з виявленням поточного економічного та фінансово-економічного стану та визначенням загроз і можливостей для подальшого виживання та розвитку [21, с. 73].

Предмет фінансово-економічної діагностики залежить насамперед від її цілей, якими можуть бути: оцінка роботи правління, оцінка вартості підприємства, підготовка коригувальних заходів для всього суб'єкта господарювання або частини його діяльності, розробка нової стратегії або зміна поточної стратегії. Реалізація більшості вищезазначених цілей вимагає діагностики всіх елементів діяльності компанії, тобто комплексного підходу.

Метою діагностики фінансово-економічного стану є оцінка фінансово-економічного стану компанії. У загальному розумінні мета діагностики фінансово-економічного стану полягає в тому, щоб надати фінансову інформацію тим, хто всередині компанії, а також тим, хто за її межами, та мають певні інтереси в компанії [20, с. 75]. Діагностика фінансово-економічного стану підприємства – це процес оцінки та інтерпретації даних щодо фінансової діяльності компанії, включаючи аналіз фінансових звітів, фінансово-економічних показників та інших даних, пов'язаних з діяльністю компанії [21, с. 73]. Цілями діагностики фінансово-економічного стану є розуміння фінансової ситуації, оцінка фінансової ефективності діяльності та виявлення факторів, що впливають на фінансові результати діяльності компанії [39, с. 24].

Діагностика фінансово-економічного стану використовує відповідним чином підібрану сукупність фінансово-економічних показників, які дозволяють якнайкраще охарактеризувати діяльність економічного суб'єкта.

Діагностика фінансово-економічного стану підприємства передбачає такі передумови та надає можливість: визначати зміни в діяльності підприємства внаслідок внутрішніх та зовнішніх фінансових впливів; виробляти обґрунтовані рішення управління фінансовою діяльністю підприємства; запобігати погіршенню фінансово-економічного стану підприємства; робити висновки про фінансовий стан підприємства на конкретну дату дослідження та на майбутнє; управляти фінансовою політикою, обирати стратегію і тактику управління залежно від фактичного стану фінансів підприємства; визначити можливі заходи покращення фінансово-економічного стану підприємства [38, с. 47].

Діагностика фінансово-економічного стану дає змогу оцінити не тільки поточний стан компанії та виявити можливі загрози, але й вжити відповідних заходів усунення у разі виникнення загроз її виживанню та подальшому розвитку.

1.2. Методичні підходи до вибору показників діагностики фінансово-економічного стану підприємства

Діагностика фінансово-економічного стану підприємства є важливою складовою ефективного управління формуванням, розподілом та використанням фінансових ресурсів підприємства. Використання діагностики фінансово-економічного стану як одного з основних інструментів управління компанією має багато переваг, головна з яких полягає в тому, щоб забезпечити виявлення найперших ознак зміни фінансово-економічного стану та прийняти необхідні управлінські рішення для їх усунення.

Проведення фінансової діагностики передбачає порівняння фактичних значень фінансово-економічних показників з їх закономірностями і аналізу зв'язків між значеннями цих показників. Проте важливе значення мають також зв'язки та їх зміни між важливими ознаками явищ і процесів [36, с. 146].

Фундаментальною проблемою діагностики фінансово-економічного стану є вибір показників і визначення їх еталонних значень. Показники слід підбирати таким чином, щоб вони якомога повніше характеризували досліджуваний об'єкт (явище, процес, організаційну одиницю) [36, с. 146].

Для проведення діагностики фінансово-економічного стану К.С. Дяченко та А.Ю. Хорєва пропонують використовувати такі методичні підходи:

- бальна діагностика підприємства;
- дискримінантні моделі
- інтегральна діагностика підприємства;
- матрична діагностика підприємства;

- метод діагностики за фінансовими коефіцієнтами;
- діагностика фінансово-економічного стану за абсолютними та відносними показниками;
- рейтингова діагностика підприємства [13].

Діагностику фінансово-економічного стану підприємства І.М. Клімович та К.А. Татієвська пропонують застосовувати сукупність показників, що відображають наявність, розміщення й використання фінансових ресурсів підприємства, його реальні і потенційні фінансові можливості. Діагностика фінансово-економічного стану підприємства, на думку авторів, включає:

- діагностику динамічних змін показників фінансово-економічного стану;
- діагностику ліквідності активів та платоспроможності;
- діагностику фінансової стійкості та оптимальної структури капіталу;
- діагностику ефективності використання виробничих і фінансових ресурсів;
- діагностику конкурентоспроможності;
- діагностику рентабельності та ділової активності;
- діагностику витрат та доходів;
- діагностику досягнутого фінансового результату [19].

І.П. Косарева та М.П. Хохлов [23], А.О. Мельник та Ю.І. Захарова [29, с. 254] пропонують діагностику фінансово-економічного стану проводити за такими основними напрямками:

- майновий стан та ефективність ресурсів;
- ділова активність та оборотність кредиторської та дебіторської заборгованості;
- фінансова стійкість, ліквідність, платоспроможність;
- фінансові ризики та імовірність банкрутства;
- рентабельність та прибутковість.

І.П. Косарева та М.П. Хохлов [23], А.О. Мельник та Ю.І. Захарова [29, с. 254] вважають, що основним методом діагностики фінансово-економічного стану є коефіцієнтний аналіз.

На думку А.С. Лесюк [27, с. 132], В. Б. Мішура та В. Є. Спіцина [30, с. 124], діагностика фінансово-економічного стану повинна бути комплексна, тобто слід проводити дослідження системи коефіцієнтних фінансово-економічних показників, які характеризують об'єкт, результати фінансово-господарську діяльність підприємства: теперішній стан, умов роботи та майбутніх перспектив, а також використовувати фінансовий дискримінантний аналіз, матрична та рейтингова оцінка, моделі беззбитковості тощо.

Діагностика фінансово-економічного стану оцінює можливість підприємства забезпечувати себе фінансовими, необхідними для ефективного поточного функціонування підприємства, визначає стратегію результативного використання цих фінансових засобів, інформує про необхідність підтримки платоспроможності та фінансової стійкості підприємства.

В сучасній практиці діагностики фінансово-економічного стану застосовується широке коло методичних підходів до її проведення (табл. 1.1).

Якість обраної моделі фінансової моделі діагностики фінансово-економічного стану визначається її можливістю точно оцінювати результати поточного фінансово-економічного стану компанії. Більше того, застосовувана методика має інформувати фінансовий менеджмент завчасно про можливі погіршення фінансової ситуації або про зростання рівня ризику неплатоспроможності в перспективі.

Саме завдяки результатам діагностики фінансово-економічного стану, фінансові менеджери матимуть приймати ще на початкових етапах погіршення фінансового стану підприємства антикризові рішення, тим самим зберігаючи його стабільність та безперервну роботу у майбутньому.

Таблиця 1.1

Характеристика методів оцінювання фінансово-майнового стану підприємств

Методи	Характеристика
1. Метод фінансових коефіцієнтів	Передбачає розрахунок певних показників, що характеризують компанію: фінансову стійкість, платоспроможність і ліквідність, рентабельність (прибутковість) діяльності, майновий стан та ділову активність. Склад і алгоритм розрахунку коефіцієнтів досить різноманітний і залежить від обраної методики
2. Діагностика фінансів компанії з використанням абсолютних показників	Може бути використана для діагностики окремих сторін фінансово-економічного стану, наприклад, для характеристики рівня фінансової стійкості з боку прибутковості компанії на основі використання маржинального аналізу; визначення типів фінансової стійкості за критерієм стабільності джерел покриття запасів тощо.
3. Рейтингова діагностика компанії	Полягає у класифікації підприємств за певними ознаками виходячи з фактичного рівня показників фінансово-економічного стану та рейтингу кожного з показників. Перевагою методу є можливість ранжування ряду підприємств за обраною ознакою.
4. Бальна діагностика компанії	Полягає у проведенні діагностики фінансових коефіцієнтів шляхом порівнювання одержаних значень або із нормативними величинами в бізнесі або з еталонною компанією і на фініші отриманні узагальнюючого показника, вираженого в балах.
5. Матрична діагностика компанії	Базується на діагностуванні сукупної матриці фінансово-економічних показників, яка перетворюється на матрицю стандартизованих коефіцієнтів. Методика надає можливість здійснювати порівняльну рейтингову оцінку за обраними показниками. Також може використовуватися компаніями при складанні матричних балансів, балансів грошових надходжень і витрат.
6. Інтегральна діагностика компанії	Результатом проведення діагностики є визначення інтегрального показника (може характеризувати як окремі складові, так і в цілому фінансовий стан компанії) на основі застосування різних методичних підходів.
7. Дискримінантні моделі діагностики	Дозволяють визначити ймовірність настання банкрутства компанії на основі розробки (або використання) інтегральної моделі аналізу фінансово-економічного стану компанії. застосовують однофакторні (коефіцієнт Бівера, Вайбеля) та багатофакторні (модель Альтмана, Ліса, Спрінгейта, Таффлера, Терещенко, Савицької тощо) моделі

Джерело: узагальнено автором на основі [3, 93 13, 19, 23, 29].

Активи і пасиви компанії на певний момент часу відображуються фінансовій звітності в балансі. На підставі балансової інформації оцінюється не тільки сума коштів, залучених підприємством для своєї діяльності, а й напрямок, за яким ці кошти розподіляються у виробничі та інші ресурси підприємства. Жоден бізнес не може працювати без належного майна. Тому від складу і структури майна і капіталу підприємства залежить його рівень платоспроможності, ліквідності та кредитоспроможності підприємства, що й визначає актуальність діагностики динаміки і складу активів і пасивів [11].

Важливим напрямком діагностики фінансово-економічного стану є оцінка ризику банкрутства компанії, оскільки вона може вказати на небажаний фінансовий стан компанії.

Кожен суб'єкт господарювання знаходиться під загрозою банкрутства. Низька ефективність функціонування підприємств, призводить до зниження їх фінансової стійкості та неплатоспроможності, тож посилюється потреба в діагностиці банкрутства як інструменті антикризового управління підприємства [3]. Проведення діагностики ймовірності банкрутства підприємства в умовах нестабільно функціонуючої економіки є інструментом попереднього виявлення найменших ознак фінансової кризи на підприємстві [9, с. 210].

Дослідження робіт [3, 9] показало, що інструментом виявлення перших ознак фінансової неплатоспроможності підприємства може бути діагностика ймовірності банкрутства, яка поєднує в собі використання вітчизняних і зарубіжних моделей фінансового аналізу.

У фінансовій теорії було розроблено ряд моделей, діагностики банкрутства. Усі вони є інструментами для систем раннього попередження та базуються на дискримінаційних функціях. Вони оцінюються на різних групах фінансово-економічних показників і з різною прогностичною здатністю, таким чином визначаючи точкові можливості виживання компанії на ринку. Таким чином, для успішного функціонування компанії, мінімізації ризиків погіршення фінансово-економічного стану, запобігання або подолання фінансової неспроможності в умовах потенційної кризи, що насувається, необхідний аналіз фінансово-економічного стану компанії, що являє собою систематичне спостереження за фінансовими показниками діяльності компанії. Аналіз фінансово-економічного стану компанії є регулярною функцією фінансового менеджменту з оцінки наявності, розміщення та використання фінансових ресурсів підприємства.

Можна підсумувати, що підприємства застосовують діагностику фінансово-економічного стану маючи на меті покращення ефективності

діяльності підприємства, а оцінка фінансово-економічного стану є необхідною для розробки планів і прогнозування. Інвестори та кредитори оцінюють фінансовий стан підприємств, маючи на меті мінімізацію власних ризиків за позиками та внесками.

Висновки до першого розділу

Встановлено, що метою діагностики фінансово-економічного стану є оцінка фінансово-економічного стану компанії. У загальному розумінні мета діагностики фінансово-економічного стану полягає в тому, щоб надати фінансову інформацію тим, хто всередині компанії, а також тим, хто за її межами, та мають певні інтереси в компанії. Діагностика фінансово-економічного стану підприємства – це процес оцінки та інтерпретації даних щодо фінансової діяльності компанії, включаючи аналіз фінансових звітів, фінансово-економічних показників та інших даних, пов'язаних з діяльністю компанії.

Якість обраних показників та моделі діагностики фінансово-економічного стану визначається її можливістю надавати точні результати поточного фінансово-економічного стану компанії. Більше того, обрана модель та її показники має попереджати фінансовий менеджмент завчасно про можливі погіршення фінансової ситуації або про зростання рівня ризику неплатоспроможності в перспективі.

Діагностика фінансово-економічного стану використовує різні фінансово-економічні показники, такі як прибутковість, ліквідність та фінансова стійкість, ділова активність та рентабельність, щоб отримати повну картину ситуації підприємства.

РОЗДІЛ 2. ДІАГНОСТИКА ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОГО СТАНУ ТОВ «ОСТКОМ ГРУП»

2.1. Характеристика фінансово-економічних показників підприємства

Для практичного аналізу фінансово-економічного стану підприємства ми обрали відоме вітчизняне підприємство ТОВ «Остком груп». Підприємство ТОВ «Остком Груп» зареєстроване 08.12.2017 (5 років 2 місяці, номер запису: 10741020000071669) за юридичною адресою: 01135, м. Київ, вул. Глібова, буд. 7. Засновником і керівником організації є Остролуцький Олександр Анатолійович. Розмір статутного капіталу складає 100000,00 грн. основний вид діяльності за КВЕД 2010 41.20 Будівництво житлових і нежитлових будівель.

Майно, яким володіє ТОВ «Остком груп» і обліковується на балансі, називається активами, а фінансовий капітал, з якого воно походить, називається пасивами. В табл. 2.1 проаналізуємо динаміку і структуру активів діючого підприємства ТОВ «Остком груп».

Таблиця 2.1

Динаміка та структура активів ТОВ «Остком Груп»

Показник	2021 р. (на кінець року)		2022 р. (на кінець року)		2023 р. (на кінець року)		Відхилення 2023 р. до 2021 р.	
	тис. грн	%	тис. грн	%	тис. грн	%	+, -	в %
Активи всього	26760,3	100,0	27187,5	100,0	28567,9	100,0	1807,6	6,8
1. Необоротні активи	1443,1	5,4	1460,9	5,4	1176,8	4,1	-266,3	-18,5
2. Оборотні активи	25317,2	94,6	25726,6	94,6	27391,1	95,9	2073,9	8,2
2.1. Запаси	7888,1	29,5	12200,2	44,9	17212,5	60,3	9324,4	118,2
2.2. Дебітор. заборгованість	12405,2	46,4	8485,6	31,2	5784,1	20,2	-6621,1	-53,4
2.3. Кошти та їх еквіваленти	2091,1	7,8	1158,4	4,3	266,2	0,9	-1824,9	-87,3

Джерело: дані ТОВ «Остком груп» [38]

З даних таблиці 2.1 можна зробити висновок, що в розпорядженні ТОВ «Остком груп» на кінець 2023 року знаходилося майно балансова вартість якого становила 28567,9 тис. грн, що вище рівня 2021 року на 1807,6 тис. грн чи на

6,8%. На кінець 2023 року 4,1% (балансова вартість 1176,8 тис.грн) від активів ТОВ «Остком груп» припадає на необоротні активи. За період дослідження на їх балансова вартість зменшилася на 266,3 тис. грн чи на 18,5 %, а їх питома вага в загальній вартості активів зменшилась на 1,3%. Оборотні активи на кінець 2023 року за балансовою вартістю коштували 27391,1 тис.грн (95,9% від всіх активів), тобто вартість збільшилась на 2073,9 тис.грн. чи на 8,2%, і відповідно в структурі активів їх частка збільшилась на 1,3%. В структурі оборотних активів частка виробничих запасів зросла, а грошових коштів та дебіторської заборгованості зменшилася.

Пасиви – це сукупність власного капіталу підприємства, сума його зобов'язань та боргів. Пасиви – це протилежна активам сторона балансу, яка показує за рахунок яких джерел відбувається формування активів підприємства. В табл. 2 проаналізуємо динаміку і структуру пасивів діючого підприємства ТОВ «Остком груп».

Таблиця 2

Динаміка та структура пасивів ТОВ «Остком Груп»

Показник	2021 р. (на кінець року)		2022 р. (на кінець року)		2023 р. (на кінець року)		Відхилення 2023 р. до 2021 р.	
	тис. грн	%	тис. грн	%	тис. грн	%	+, -	в %
Пасиви всього	26760,3	100,0	27187,5	100,0	28567,9	100,0	1807,6	6,8
1. Власний капітал	6737,6	25,2	3190,4	11,7	3016,9	10,6	-3720,7	-55,2
1.1 Зареєстров. капітал	100	0,4	100	0,4	100	0,4	0	0,0
1.2. Нерозподіл. прибуток	6637,6	24,8	3090,4	11,4	2916,9	10,2	-3720,7	-56,1
2. Позиковий капітал	20022,7	74,8	23997,1	88,3	25551	89,4	5528,3	27,6
2.1. Поточні зобов'язання	20022,7	74,8	23997,1	88,3	25551	89,4	5528,3	27,6

Джерело: дані ТОВ «Остком груп» [38]

Дані таблиці 2.2 показують, що в ТОВ «Остком груп» на кінець 2023 року у загальній вартості фінансування активів підприємства 3016,9 тис. грн (10,6% від всіх пасивів) припадає на власний капітал, сума якого зменшилась за період дослідження на 3720,7 тис. грн чи на 55,2 %, а в загальній сумі пасивів питома вага власного капіталу впала на 14,6%. Поточні зобов'язання ТОВ «Остком

груп» в 2023 році становили 25551 тис.грн чи 89,4% від валюти балансу, що перевищує показник кінця 2021 року на 5528,3 тис.грн чи на 27,6%, а в структурі балансу питома вага поточних зобов'язань збільшилася на 14,6%.

Аналіз ліквідності балансу ТОВ «Остком груп» наведено в таблиці 2.3.

Таблиця 2.3

Аналіз ліквідності балансу ТОВ «Остком груп» за 2021-2023 рр.

Показники	2021р.	2022р.	2023р.	2023 р. +, – до 2021 р.
Актив				
1. Найбільш ліквідні активи (А1)	2091,1	1158,4	266,2	-1824,9
2. Активи, що швидко реалізуються (А2)	15338	12368	9912,4	-5425,6
3. Активи, що повільно реалізуються (А3)	7888,1	12200,2	17212,5	9324,4
4. Активи, що важко реалізуються (А4)	1443,1	1460,9	1176,8	-266,3
Пасив				
1. Найбільш строкові зобов'язання (П1)	20022,7	23997,1	25551	5528,3
2. Короткострокові пасиви (П2)	0	0	0	0
3. Довгострокові пасиви (П3)	0	0	0	0
4. Постійні пасиви (П4)	6737,6	3190,4	3016,9	-3720,7
Платіжний надлишок або нестача				
А1-П1	-17931,6	-22838,7	-25284,8	-7353,2
А2-П2	15338	12368	9912,4	-5425,6
А3-П3	7888,1	12200,2	17212,5	9324,4
А4-П4	-5294,5	-1729,5	-1840,1	3454,4

Джерело: дані ТОВ «Остком груп» [38]

Дані таблиці 2.2 показують, що найбільш ліквідні активи ТОВ «Остком груп» є меншими від найбільш строкових зобов'язань в 2021 році на 17931,6 тис. грн., в 2022 році на 22838,7 тис. грн., а в 2023 році на 25284,8 тис.грн. Активи, що швидко реалізуються перевищують короткострокові пасиви в 2021 році на 15338 тис. грн., в 2022 році на 12368 тис. грн., а в 2023 році на 9912,4 тис.грн. Активи, що повільно реалізуються є більшими від довгострокових пасивів в 2021 році на 7888,1 тис. грн., в 2022 році на 12200,2 тис. грн., а в 2023 році на 17212,5 тис.грн. Активи, що важко реалізуються є меншими постійних пасивів в 2021 році на 5294,5 тис. грн., в 2022 році на 1729,5 тис. грн., а в 2023

році на 1840,1 тис.грн. Отже, активи ТОВ «Остком груп» стали менш ліквідними.

В таблиці 2.4 проаналізуємо ефективність використання активів і пасивів ТОВ «Остком груп».

Таблиця 2.4

Оцінка ефективності використання активів і пасивів ТОВ «Остком груп»

Показники	2021 р.	2022 р.	2023 р.	2023 р. до 2021 р.	
				+, -	у %
Отримано прибутку (збитку) в розрахунку на:					
• 1 грн середньорічної вартості основних засобів	1,62	1,38	5,98	4,36	368,3
• 1 грн середньорічної вартості оборотних засобів	0,15	0,11	0,40	0,25	269,3
Рентабельність активів, %	26,8	-9,2	9,9	-16,9	-
Рентабельність власного капіталу, %	163,6	-49,9	89,2	-74,4	-

Джерело: дані ТОВ «Остком груп» [38]

Дані таблиці 2.4 показують, що в ТОВ «Остком груп» на 1 грн середньорічної вартості основних засобів отримано прибутку менше на 2,699 грн чи на 37,5%, а розрахунку на 1 грн середньорічної вартості оборотних засобів отримано прибутку менше на 0,06 грн чи на 20,0%, рентабельність активів зменшилася на 16,9%, а рентабельність власного капіталу впала на 74,4%.

Управління активами та пасивами ТОВ «Остком груп», направлене на формування оптимальної структури майна та фінансового капіталу враховуючи інтереси всіх зацікавлених сторін, розробка заходів для забезпечення достатнього рівня та морального фізичного оновлення активів, досягнення достатньої кількості фінансового капіталу, підвищення ефективності зростання використання активів і окупності капіталу.

Розглянемо фактори, які вплинули на зміну прибутковості ТОВ «Остком груп». Діагностуємо зміну і склад доходів ТОВ «Остком груп» в таблиці 2.5.

Таблиця 2.5

Динаміка і склад доходів ТОВ «Остком груп»

Показник	2021 р.		2022 р.		2023 р.		2023 р. до 2021 р.	
	тис. грн	%	тис. грн	%	тис. грн	%	+, -	в %
Чистий дохід від надання будівельних послуг	39169,6	99,99	7877	99,98	28700	99,99	-10469,6	73,3
Інші доходи	2,6	0,01	1,9	0,02	2,1	0,01	-0,5	80,8
Всього доходів	39172,2	100,0	7878,9	100,0	28702,1	100,0	-10470,1	73,3

Джерело: дані ТОВ «Остком груп» [38]

Дані таблиці 2.5 показують, що доходи ТОВ «Остком груп» зменшилися на 10470,1 тис.грн. чи на 26,7% і в 2023 році зупинилися на відмітці у 28702,1 тис.грн. В структурі доходів ТОВ «Остком груп» в 2023 році питома вага доходів від надання будівельних послуг рівна 99,99%, що так само як в 2021 році.

Діагностуємо динаміку і склад витрат ТОВ «Остком груп» в таблиці 2.6.

Таблиця 2.6

Динаміка і склад витрат ТОВ «Остком груп»

Показник	2021 р.		2022 р.		2023 р.		2023 р. до 2021 р.	
	тис. грн	%	тис. грн	%	тис. грн	%	+, -	в %
Собівартість наданих будівельних послуг	29120,7	89,6	8573	82,8	24289,2	93,7	-4831,5	83,4
Інші витрати	1912,2	5,9	1781,2	17,2	1579,8	6,1	-332,4	82,6
Витрати з податку на прибуток	1465,1	4,5	0	0,0	64,4	0,3	-1400,7	4,4
Всього витрат	32498	100,0	10354,2	100,0	25933,4	100,0	-6564,6	79,8

Джерело: дані ТОВ «Остком груп» [38]

Дані таблиці 2.6 показують, що загальні витрати ТОВ «Остком груп» зменшилися на 6564,6 тис.грн чи на 21,2% і в 2023 році було витрачено 25933,4 тис.грн. В структурі витрат в 2023 році питома частка собівартості наданих будівельних послуг становила 93,7%, що перевищує значення 2021 року на 4,1%.

Діагностуємо формування фінансового результату ТОВ «Остком груп» в таблиці 2.7.

Таблиця 2.7

Формування фінансового результату ТОВ «Остком груп»

Показник	2021 р.	2022 р.	2023 р.	2023 р. до 2021 р.	
				(+, -)	в %
Чистий дохід від надання будівельних послуг, тис. грн.	39169,6	7877	28700	-10469,6	73,3
Собівартість наданих будівельних послуг, тис. грн.	29120,7	8573	24289,2	-4831,5	83,4
Валовий прибуток від надання будівельних послуг, тис. грн.	10048,9	-696	4410,8	-5638,1	43,9
Фінансовий результат від операційної діяльності, тис. грн.	10051,5	-694,1	4412,9	-5638,6	43,9
Фінансовий результат від діяльності до оподаткування, тис. грн.	8139,3	-2475,3	2833,1	-5306,2	34,8
Чистий фінансовий результат, тис. грн.	6674,2	-2475,3	2768,7	-3905,5	41,5

Джерело: дані ТОВ «Остком груп» [38]

Діагностика прибутковості ТОВ «Остком груп» в 2023 році показала 2768,7 тис.грн. прибутку, що менше 2021 року на 3905,5 тис.грн чи на 58,5%, оскільки в 2021 році було забезпечено 6674,2 тис.грн. прибутку. Найгірше підприємство працювало 2022 році отримавши 2475,3 тис.грн збитку.

2.2. Діагностика показників фінансово стану підприємства

Діагностика фінансово-економічного стану використовує різні фінансово-економічні показники, такі як прибутковість, ліквідність та фінансова стійкість, ділова активність та рентабельність, щоб отримати повну картину ситуації підприємства.

Проведемо діагностику показників фінансово-економічного стану ТОВ «Остком Груп»: ліквідності (табл. 2.8), фінансової стійкості (табл. 2.9) та рентабельності (табл. 2.10).

З проведених розрахунків бачимо, що в ТОВ «Остком Груп» коефіцієнт покриття зменшився на 0,192 пункти у 2023 році по відношенню до 2021 року. На підприємстві в 2023 році показник незначно перевищує нормативне значення.

Таблиця 2.8

Оцінка ліквідності ТОВ «Остком Груп»

Показник	Норматив. значення	2021 р.	2022 р.	2023 р.	2023 р. +,- до 2021 р.	2023 р. до норматив. значення
Коефіцієнт покриття	> 1,0	1,264	1,072	1,072	-0,192	відповідає
Коефіцієнт швидкої ліквідності	> 0,5	0,870	0,564	0,398	-0,472	не відповідає
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	> 0,2	0,104	0,048	0,010	-0,094	не відповідає
% оборотних засобів в активах	-	94,6	94,6	95,9	1,3	-

Джерело: дані ТОВ «Остком груп» [38]

З проведених розрахунків бачимо, що в ТОВ «Остком Груп» коефіцієнт покриття зменшився на 0,192 пункти у 2023 році по відношенню до 2021 року. На підприємстві в 2023 році показник незначно перевищує нормативне значення.

Коефіцієнт швидкої ліквідності в 2023 році рівний 0,389 пункти, що менше нормативу, падіння даного коефіцієнта на 0,472 пункти у 2023 році свідчить, що за рахунок грошових коштів може бути погашено менше поточних зобов'язань. Також зменшилася можливість ТОВ «Остком Груп» негайно ліквідувати короткострокову заборгованість, про що свідчить зменшення коефіцієнта абсолютної ліквідності на 0,094 до 0,010 в 2023 році.

Таблиця 2.9

Оцінка фінансової стійкості ТОВ «Остком Груп»

Показник	Норматив. значення	2021 р.	2022 р.	2023 р.	2023 р. +,- до 2021 р.	2023 р. до норматив. значення
Коефіцієнт автономії	> 0,5	0,252	0,117	0,106	-0,146	не відповідає
Коефіцієнт фінансової стабільності	> 1,0	0,336	0,133	0,118	-0,218	не відповідає
Коефіцієнт співвідношення залученого і власного капіталу	< 0,5	2,972	7,522	8,469	5,498	не відповідає
Коефіцієнт забезпечення власними коштами	> 0,1	0,209	0,067	0,067	-0,142	не відповідає
Коефіцієнт фінансової залежності	< 2,0	3,972	8,522	9,469	5,498	не відповідає

Джерело: дані ТОВ «Остком груп» [38]

З проведених розрахунків бачимо, що в ТОВ «Остком Груп» значення коефіцієнту автономії в 2023 році не відповідає нормативному значенню, а менше мінімального нормативного значення в 4,6рази, а даний показник свідчить про значну залежність в ТОВ «Остком Груп» від запозичених джерел фінансування. Протягом досліджуваного періоду коефіцієнт фінансової залежності зріс на 9,469 пункти, а коефіцієнт фінансової стабільності зменшився на 0,218 пунктів.

Таблиця 2.10

Оцінка рентабельності ТОВ «Остком Груп», %

Показник	2021 р.	2022 р.	2023 р.	2023 р. +,- до 2021 р.
Рентабельність активів майна	26,8	-9,2	9,9	-16,9
Рентабельність залученого капіталу	27,6	-10,5	10,5	-17,1
Рентабельність оборотних активів	27,9	-9,7	10,4	-17,4
Рентабельність власного капіталу	163,6	-49,9	89,2	-74,4
Рентабельність реалізованої продукції	25,7	2,4	15,4	-10,3
Рентабельність операційної діяльності	34,5	2,5	18,2	-16,3
Рентабельність звичайної діяльності	26,2	-23,9	11,0	-15,3
Чиста рентабельність продажу буд. послуг	34,5	2,5	18,2	-16,3
Рентабельність підприємства	22,9	-32,2	11,4	-11,5

Джерело: дані ТОВ «Остком груп» [38]

З проведених розрахунків бачимо, що в ТОВ «Остком Груп» рентабельність змінювалася: в 2021 р. – 22,9%, в 2022 р. – -32,2%, в 2023 р. – 11,4%. За період дослідження рентабельність підприємства знизилася на 11,5%, це відбулося внаслідок зменшення ефективності послуг будівництва, зростання операційних витрат. Чиста рентабельність продажу послуг будівництва у 2023 році порівняно до 2021 року зменшилася на 16,3% і в 2023 році рівна 18,2%.

В сучасних умовах управління фінансами ТОВ «Остком Груп», коли існує велика невизначеність майбутнього, діагностика фінансово-економічного стану є гарним рішенням для отримання актуальної та достовірної інформації для прийняття ефективних управлінських рішень

Як інструмент діагностування перших ознак фінансової неплатоспроможності ТОВ «Остком груп» використовується дискримінантна

оцінка ймовірності банкрутства. Результати діагностики банкрутства ТОВ «Остком груп» за п'ятифакторною моделлю Альтмана наведено в таблиці 2.11.

Таблиця 2.11

Оцінка ймовірності банкрутства ТОВ «Остком груп» за п'ятифакторною моделлю Е. Альтмана

Методика розрахунку	Показник	2021 р.	2022 р.	2023 р.	2023 р. +, - до 2021 р.
1	Прибуток до сплати відсотків і податків (ПдС)	8139,3	-694,1	4412,9	-3726,4
2	Загальна вартість активів (ВА)	26760	27188	28568	1807,6
3	Виручка від реалізації (ВР)	39169,6	7877	28700	-10469,6
4	Власний капітал (ВК)	6737,6	3190,4	3016,9	-3720,7
5	Реінвестований прибуток (РП)	5317,4	-3547,2	-173,5	-5490,9
6	Короткострокові зобов'язання (КЗ)	20022,7	23997,1	25551	5528,3
7	Робочий капітал (РК)	5294,5	1729,5	1840,1	-3454,4
8=1÷2	K ₁	0,3042	-0,0255	0,1545	-0,1497
9=3÷2	K ₂	1,4637	0,2897	1,0046	-0,4591
10=4÷6	K ₃	0,3365	0,1329	0,1181	-0,2184
11=5÷2	K ₄	0,1987	-0,1305	-0,0061	-0,2048
12=7÷2	K ₅	0,1978	0,0636	0,0644	-0,1334
	Z	3,1849	0,1789	1,6540	-1,5309
Рівняння моделі: $Z = 3,3 \times K_1 + 1,0 \times K_2 + 0,6 \times K_3 + 1,4 \times K_4 + 1,2 \times K_5$					
	Ймовірність банкрутства	Низька	Дуже висока	Висока	Стабіль.

* Якщо $Z < 2,675$, ТОВ «Остком груп» в найближчі 2-3 роки загрожує банкрутство
Джерело: дані ТОВ «Остком груп» [38]

Ймовірність банкрутства ТОВ «Остком груп» за моделлю Альтмана (п'ятифакторна) в 2023 році є високою, але це значно краще ситуації у 2022 році.

Результати діагностики банкрутства ТОВ «Остком груп» за дискримінантною моделлю О.О. Терещенка наведено в таблиці 2.12.

Оцінка ймовірності банкрутства ТОВ «Остком груп» за дискримінантною моделлю О.О. Терещенка

Методика розрахунку	Показник	2021 р.	2022 р.	2023 р.	2023 р. +, - до 2021 р.
1	Чистий прибуток (ЧП)	6674	-2475	2769	-3906
2	Короткострокові зобов'язання (КЗ)	20023	23997	25551	5528
3	Загальна вартість активів (ВА)	26760	27188	28568	1808
4.	Виручка від реалізації (ВР)	39170	7877	28700	-10470
5	Виробничі запаси (ВирЗ)	7888	12200	17213	9324
6=1÷2	K ₁	0,3333	-0,1031	0,1084	-0,2250
7=3÷2	K ₂	1,3365	1,1329	1,1181	-0,2184
8=1÷3	K ₃	0,2494	-0,0910	0,0969	-0,1525
9=1÷4	K ₄	0,1704	-0,3142	0,0965	-0,0739
10=5÷4	K ₅	0,2014	1,5488	0,5997	0,3984
11=4÷3	K ₆	1,4637	0,2897	1,0046	-0,4591
	Z	4,1597	-2,0521	1,9839	-2,1758
Рівняння моделі: $Z = 1,5 \times K_1 + 0,08 \times K_2 + 10 \times K_3 + 5 \times K_4 + 0,3 \times K_5 + 0,1 \times K_6$					
	Ймовірність банкрутства	Низька	Дуже висока	Середня	Стабіль.

* Z: менше 0 — напівбанкрут; від 1 до 2 — фінансова стійкість порушилась, при антикризовому управлінні банкрутство не загрожує; більше 2 — вважається фінансово стійким, банкрутство не загрожує.

Джерело: дані ТОВ «Остком груп» [38]

Діагностика ймовірності банкрутства ТОВ «Остком груп» за дискримінантною моделлю О.О. Терещенка в 2023 році є середньою. Ймовірність банкрутства ТОВ «Остком груп» за двома розрахованими моделями є високою, а ризик банкрутства хоч і віддалився, але є дуже високим. Від керівництва досліджуваного підприємства, очікуємо докладання максимуму зусиль не тільки для примноження прибутку, а в першу чергу для збереження власного бізнесу.

Висновки до другого розділу

Проведення діагностики фінансово-економічного стану ТОВ «Остком Груп» стає особливо актуальним питанням, для постійного відслідковування змін у фінансовому стані підприємства.

У діяльності ТОВ «Остком груп» активи та пасиви відіграють дуже важливу роль, адже без них підприємство забезпечують безперебійний виробничий процес. У розпорядженні ТОВ «Остком груп» на кінець 2023 року знаходилися активи (пасиви) балансова вартість яких становила 28567,9 тис. грн, що вище рівня 2022 року на 1807,6 тис. грн чи на 6,8%.

У ТОВ «Остком Груп» на кінець 2023 року явно не вистачало ліквідних активів, щоб за крайньої потреби покрити невідкладні зобов'язання. Протягом досліджуваного періоду збільшилася фінансова залежність ТОВ «Остком груп» та відповідно зменшилася фінансова автономія, а підприємство стало менш фінансово стійким. Проведення аналізу динаміки та структури активів і пасивів для постійного відслідковування змін у фінансовому стані ТОВ «Остком Груп» є важливим у фінансовому управлінні підприємства.

Розраховані показники рентабельності свідчать про можливість ефективної роботи ТОВ «Остком Груп» в майбутньому за умови, якщо підприємство зможе покращити фінансову стійкість та підвищить ліквідність власних активів.

Діагностика прибутковості ТОВ «Остком груп» в 2023 році показала 2768,7 тис.грн. прибутку, що менше 2021 року на 3905,5 тис.грн чи на 58,5%, оскільки в 2021 році було забезпечено 6674,2 тис.грн. прибутку. Найгірше підприємство працювало 2022 році отримавши 2475,3 тис.грн збитку.

Імовірність банкрутства ТОВ «Остком груп» за двома розрахованими моделями є високою, а ризик банкрутства хоч і віддалився, але є дуже значним

РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ПОКРАЩЕННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОГО СТАНУ ТОВ «ОСТКОМ ГРУП»

3.1. Розробка заходів покращення фінансово-економічного стану підприємства

В сучасних умовах управління фінансово-економічним станом ТОВ «Остком Груп», коли існує велика невизначеність майбутнього, діагностика фінансово-економічного стану є гарним рішенням для отримання актуальної та достовірної інформації для прийняття ефективних управлінських рішень. За таких умов, на нашу думку, доцільно рекомендувати ТОВ «Остком груп» маючи на меті подолання як проблем, які пов'язані із використанням методичних підходів та прийомів діагностики фінансово-економічного стану, так і покращення організації її проведення будівельним підприємством:

- по перше: проводити не менше чотирьох разів на квартал діагностику найважливіших фінансово-економічних показників ТОВ «Остком груп» (застосовувати індивідуальний підхід до діагностики найголовніших показників);

- по друге: розробляти нові методи діагностики фінансово-економічних показників ТОВ «Остком груп», а також способи підвищення фінансових результатів, покращення платоспроможності і ліквідності, зокрема комплексного характеру;

- по третє: покращувати інформаційно-методичне забезпечення діагностики фінансово-економічних показників ТОВ «Остком груп» та зробити уніфікованими методики форм управлінської звітності, що дасть можливість зробити її більш аналітичною та підвищить реальність оцінки фінансово-економічних показників будівельного підприємства;

- по четверте: потрібно адаптувати закордонні та вітчизняні методики діагностики фінансово-економічного стану підприємства, які на сьогоднішній день є найбільш використовуваними у процесі його здійснення,

до фінансово-економічних умов та особливостей господарювання ТОВ «Остком груп»;

- по-п'яте: пропонуємо забезпечити участь в методичних семінарах для фінансових аналітиків, відповідальних за проведення діагностики фінансово-економічного стану ТОВ «Остком груп»;

- по-шосте: потрібно відібрати таку систему показників для діагностики фінансово-економічних показників ТОВ «Остком груп», яка буде відображати фінансовий стан будівельного підприємства не тільки в короткостроковій, а й в довгостроковій перспективі, тобто яка забезпечить можливість управляти фінансовим станом будівельного підприємства протягом тривалого періоду.

Згадана системи показників діагностики фінансово-економічного стану повинна базуватися на поширених методах які можуть використовуватися для діагностики результативності управління фінансами будівельного підприємства: багатовимірний економіко-статистичний аналіз, дискримінантні моделі з багатьма факторами, експертні методи, екстраполяція динамічних показників, матрична та інтегральна оцінка фінансового ризику з додатковою оцінкою ефективності антикризових заходів, комплексна оцінка економічного та фінансово-економічного стану, моделювання фінансових процесів, моделі оптимізації, побудова профілю фінансового середовища, таксономічний аналіз тощо.

Для покращення формування та використання фінансових ресурсів будівельного підприємства доцільно:

- по-перше: звернути особливу увагу до оптимізації структури капіталу ТОВ «Остком груп». Для цього пропонуємо визначати рентабельність власного капіталу будівельного підприємства при різних значеннях фінансового важеля фінансового лівериджу. Потрібно забезпечити таке співвідношення власного та позикового капіталу, за якого ріст чистої рентабельності власного капіталу та ефект фінансового левіриджу будуть найвищими.

- по-друге: оптимізувати за критерієм мінімальної вартості структуру капіталу ТОВ «Остком груп». Запропонований процес оптимізації повинен бути оснований на попередній оцінці власного та позикового капіталу при різних варіантах його залучення та передбачати обчислення середньозваженої вартості капіталу за обраними варіантами.

- по-третє: необхідно в ТОВ «Остком груп» розробити заходи щодо оптимізації або вирівнювання вихідного грошового потоку і зростання обсягу чистого грошового потоку. Особливу увагу пропонуємо звертати на поділ грошових потоків за основними центрами відповідальності витрат грошових коштів. При ефективному управлінні грошовими потоками будівельного підприємства важливою є розробка заходів щодо стимулювання росту чистого грошового потоку від кожного з центрів прибутку будівельного підприємства.

- по-четверте: впроваджувати передові тактичні і стратегічні підходи щодо ефективного управління формуванням й використанням фінансових ресурсів ТОВ «Остком груп». Пропоноване поєднання дозволить будівельному підприємству досягти результативності та ефективності на тривалий час і мати стійке і постійне фінансове забезпечення;

- по-п'яте: проводити моніторинг банкрутства за різними моделями і діагностувати беззбитковість як окремих видів продукції так і всього підприємства в цілому.

Щоб уникнути проблемних моментів неплатежів замовників послуг, які призводять до ризиків неплатоспроможності, ТОВ «Остком груп» доцільно вживати різні заходи:

- по-перше: відмова будівельного підприємства від фінансових операцій, фінансовий ризик від яких надзвичайно високий або не співвідноситься з критеріями ефективної фінансової політики ТОВ «Остком груп»;

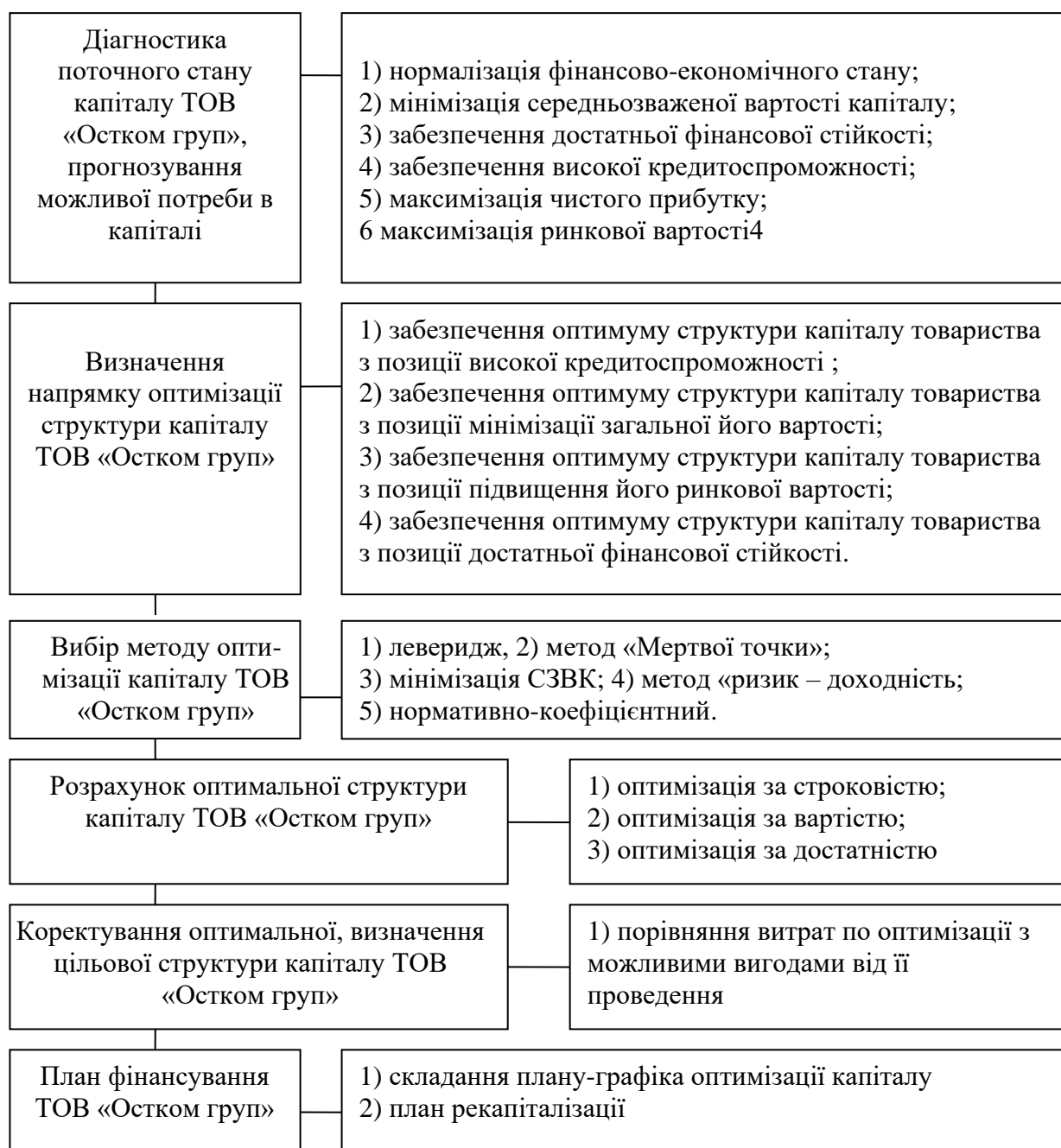
- по-друге – оптимальне залучення позикових фінансових ресурсів у операційному процесі будівельного підприємства;

- по-третє – підвищення ліквідності активів будівельного підприємства за допомогою збільшення питомої ваги оборотних засобів;

- по четверте: постійно управляти фінансовою безпекою в площині оптимізації структури капіталу будівельного підприємства.

Запропоновану методику оптимізації структури капіталу ТОВ «Остком груп» (рис. 3.1) доцільно провести у два етапи: перший етап – це проведення діагностики фінансово-економічного стану структури капіталу (діагностика балансу ТОВ «Остком груп» щодо дотримання золотих правил фінансування) другий – пошук інтегрованих шляхів оптимізації структури капіталу.

Рис. 3.1. Схема оптимізації структури капіталу ТОВ «Остком груп»

Джерело: власні дослідження

Оцінимо баланс ТОВ «Остком груп» щодо дотримання золотих правил фінансування (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Оцінка балансу ТОВ «Остком груп» щодо дотримання золотих правил фінансування

Формула розрахунку	Норматив	Роки			2023 р. +, – до 2021 р.
		2021	2022	2023	
Золоте правило фінансування					
довгострокові активи / довгострокові пасиви	≤ 1	0,214	0,458	0,390	0,18
короткострокові активи / короткострокові пасиви	≥ 1	1,264	1,072	1,072	-0,19
дебіторська заборгованість / кредиторська заборгованість	≥ 1	5,713	11,497	3,993	-1,72
Золоте правило балансу					
(власний капітал + довгострокові позички) / необоротні активи	≥ 1	4,669	2,184	2,564	-2,11
(власний капітал + довгострокові позички) / (необоротні активи + довгострокові оборотні активи)	≥ 1	4,669	2,184	2,564	-2,11
Правило вертикальної структури капіталу					
позичковий капітал / власний капітал	≤ 1	2,972	7,522	8,469	5,50
власний капітал / валюта балансу	$\geq 0,5$	0,252	0,117	0,106	-0,15
необоротні активи / загальна сума активів	$\geq 0,4$	0,054	0,054	0,041	-0,01
основні засоби / загальна сума активів	$\geq 0,3$	0,054	0,054	0,041	-0,01

Джерело: дані ТОВ «Остком груп» [38]

В ТОВ «Остком груп» дотримано золотих правил фінансування та балансу; правило вертикальної структури капіталу дотримано не в повній мірі, що свідчить про неоптимальне співвідношення між власним і позиковим капіталом.

Так як основною метою оптимізації структури капіталу ТОВ «Остком груп» є знаходження найоптимальнішого співвідношення між власним і

позиченим капіталом, розглянемо два основні завдання оптимізації структури капіталу ТОВ «Остком груп»:

- по-перше: забезпечити формування мінімально оптимальної структури власного і позикового капіталу, яка зробить можливим розвиток будівельного підприємства;

- по-друге: забезпечити умови, за яких будівельне підприємство отримуватиме найвищий ефект від власного чи залученого капіталу.

Щоб виконати ці завдання по оптимізації співвідношення ТОВ «Остком груп» слід використати рекомендації запропоновані вище.

3.2. Стратегії зміцнення фінансової стійкості підприємства

Проведена діагностика фінансово-економічного стану показала, що фінансова стійкість ТОВ «Остком груп» погіршилася. З проведених розрахунків в попередньому розділі констатуємо, що в ТОВ «Остком Груп» значення коефіцієнту автономії в 2023 році не відповідає нормативному значенню, а менше мінімального нормативного значення в 4,6рази, а даний показник свідчить про значну залежність в ТОВ «Остком Груп» від запозичених джерел фінансування. Протягом досліджуваного періоду коефіцієнт фінансової автономії погіршився на 0,145 пункти, коефіцієнт фінансової залежності зріс на 9,469 пункти, а коефіцієнт фінансової стабільності зменшився на 0,218 пунктів.

Управління економічним станом ТОВ «Остком Груп» вимагає стратегічного підходу. Тому аналітики підприємства повинні регулярно аналізувати його грошові потоки, контролювати витрати та шукати можливості збільшення доходів.

Стратегії зміцнення фінансової стійкості пропонуємо проводити за такими напрямками:

- покращене управління оборотним капіталом;
- стратегічне планування інвестицій;

– оптимізація структури капіталу.

Ефективне управління оборотним капіталом має важливе значення для підтримки фінансової ліквідності. Це, у свою чергу, перетворюється на стабільність ТОВ «Остком Груп» та інвестиційні можливості. Добре продумані інвестиційні рішення можуть суттєво вплинути на довгостроковий розвиток і конкурентоспроможність ТОВ «Остком Груп», забезпечуючи міцну фінансову основу. Важливу роль у забезпеченні фінансової стійкості ТОВ «Остком Груп» відіграє формування оптимальної структури капіталу, про що вже було згадано. Адаптація структури фінансування до потреб і можливостей ТОВ «Остком Груп» дозволить краще управляти зобов'язаннями і капіталом. Це безпосередньо впливає на фінансову стабільність.

Приймаючи ці стратегії, ТОВ «Остком Груп» може значно покращити своє фінансове становище. Це полегшить повсякденне управління компанією, а також підвищить її привабливість в очах інвесторів і фінансових посередників.

Для ефективності запропонованих фінансових стратегій ТОВ «Остком Груп» фінансовим аналітикам слід: проводити регулярні фінансові перевірки для визначення областей для покращення; використовувати інструменти фінансового прогнозування та планування; адаптувати фінансові стратегії до мінливих ринкових умов тощо.

У контексті побудови фінансової стабільності ТОВ «Остком Груп» може використовувати широкий спектр інструментів для підтримки своєї діяльності.

– по-перше, бухгалтерське програмне забезпечення, інструменти управління боргом і платформи діагностики фінансово-економічного стану – це лише деякі з варіантів, які можуть допомогти покращити фінансовий менеджмент;

– по-друге, передові системи бухгалтерського обліку не тільки дозволяють ефективно організувати фінансові дані, але й полегшують процес прийняття стратегічних рішень, надаючи точні звіти та результати діагностики.

В якості удосконалення управління фінансовою стійкістю пропонуємо проводити факторний аналіз імовірності банкрутства. Результати факторного

аналізу банкрутства ТОВ «Остком груп» за дискримінантною моделлю О.О. Терещенка наведено в таблиці 3.2.

Таблиця 3.2

Факторний аналіз ймовірності банкрутства ТОВ «Остком груп» за дискримінантною моделлю О.О. Терещенка

Методи ка розраху нку	Показник	Попере дній рік	Зміна Z за 2023 р. за рахунок факторів:				
			КЗ	ВА	ВР	ЧП	ВЗ
1	Короткострокові зобов'язання (КЗ)	23997	25551	25551	25551	25551	25551
2	Загальна вартість активів (ВА)	27188	27188	28568	28568	28568	28568
3	Виручка від реалізації (ВР)	7877	7877	7877	28700	28700	28700
4.	Чистий прибуток (ЧП)	-2475	-2475	-2475	-2475	2769	2769
5	Виробничі запаси (ВЗ)	12200	12200	12200	12200	12200	17213
6=1÷2	K_1	-0,1031	-0,0969	-0,0969	-0,0969	0,1084	0,1084
7=3÷2	K_2	1,1329	1,0640	1,1181	1,1181	1,1181	1,1181
8=1÷3	K_3	-0,0910	-0,0910	-0,0866	-0,0866	0,0969	0,0969
9=1÷4	K_4	-0,3142	-0,3142	-0,3142	-0,0862	0,0965	0,0965
10=5÷4	K_5	1,5488	1,5488	1,5488	0,4251	0,4251	0,5997
11=4÷3	K_6	0,2897	0,2897	0,2757	1,0046	1,0046	1,0046
	Z	-2,0521	-2,0482	-2,0013	-1,1256	1,9315	1,9839
Рівняння моделі: $Z = 1,5 \times K_1 + 0,08 \times K_2 + 10 \times K_3 + 5 \times K_4 + 0,3 \times K_5 + 0,1 \times K_6$							
	Зміна Z за рахунок факторів	-	0,0039	0,0469	0,8757	3,0571	0,0524
	Загальна зміна	-	-	-	-	-	4,0360
	Вплив фактора, %	-	0,1	1,2	21,7	75,7	1,3

Джерело: дані ТОВ «Остком груп» [38]

Визначено, що основним фактором зниження ймовірності банкрутства і відповідно зростання фінансової стійкості ТОВ «Остком груп» є зростання ділової активності та зростання чистого прибутку. За результатами факторного аналізу, робимо висновок, що ТОВ «Остком груп» слід звернути увагу на зростання прибутковості.

Висновки до третього розділу

Підводячи підсумок, можна сказати, що розвиток фінансових інструментів і широкий спектр доступних методів фінансування відкривають можливості для розвитку та фінансової стабільності для ТОВ «Остком Груп». Крім того, ключовим елементом для максимального використання цих можливостей є продумане фінансове управління та гнучкість підбору фінансових інструментів і варіантів фінансування до конкретних потреб і обставин ТОВ «Остком Груп».

ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ

– використання діагностики фінансово-економічного стану як одного з основних інструментів управління компанією має багато переваг, головна з яких полягає в тому, щоб забезпечити виявлення найперших ознак небажаних змін та прийняти необхідні управлінські рішення для їх усунення при погіршенні.

– діагностика фінансово-економічного стану підприємства – це процес оцінки та інтерпретації даних щодо фінансової діяльності компанії, включаючи аналіз фінансових звітів, фінансово-економічних показників та інших даних, пов'язаних з діяльністю компанії;

– діагностика фінансово-економічного стану ТОВ «Остком Груп» показала, що зменшилася фінансова автономія, збільшилася фінансова залежність, а підприємство стало менш фінансово стійким. ТОВ «Остком Груп» на кінець 2023 року явно не вистачало ліквідних активів, щоб за крайньої потреби покрити невідкладні зобов'язання;

– не зважаючи на погіршення фінансової стійкості, діяльність ТОВ «Остком Груп» у 2023 році була прибутковою, а розраховані показники рентабельності свідчать про можливість ефективної роботи ТОВ «Остком Груп» в майбутньому за умови, якщо підприємство зможе покращити фінансову стійкість та підвищить ліквідність власних активів;

– стратегія зміцнення фінансової стійкості ТОВ «Остком Груп» має бути спрямована за такими напрямками: покращене управління оборотним капіталом, стратегічне планування інвестицій, оптимізація структури капіталу, зростання прибутковості.

– визначено, що основним фактором зниження ймовірності банкрутства і відповідно зростання фінансової стійкості ТОВ «Остком груп» є зростання ділової активності та зростання чистого прибутку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бондаренко Н. В., Чемчикаленко Р. А., Сіренко Д. О. Оцінка основних завдань управління активами та пасивами підприємства в сучасних умовах. *Економіка. Фінанси. Право*. 2018. № 7. С. 8-10.
2. Бондарук Т. Г., Бондарук І. С., Заїчко І. В. Діагностика фінансового стану та інвестиційної привабливості підприємства в системі фінансового менеджменту. *Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту*. 2022. № 1-2. С. 62-75.
3. Вовк В. В. Банкрутство українських підприємств в умовах військової агресії: аналіз основних тенденцій. *Ефективна економіка*. 2024. № 4. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2024_4_82(дата звернення 04.11.2024).
4. Головка О. Г., Кушнір А. Е. Перспективи використання фінансового контролінгу на підприємстві. *Інфраструктура ринку*. 2020. Вип. 40. С. 159-163.
5. Гринчук Ю. С., Шемігон О. І., Терещенко О. А. Управління прибутковістю підприємства: теоретико-прикладні аспекти. *Ефективна економіка*. 2021. № 9. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=9300> (дата звернення: 01.11.2024).
6. Даценко Г. В. Проблеми оцінювання фінансового стану підприємств за результатами аудиторської перевірки. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2020. Вип. 5. С. 29-33.
7. Довбня С. Б., Разгоняєва Т. М. Методичні основи оцінки фінансової стійкості підприємства з урахуванням впливу факторів зовнішнього середовища. *Бізнес-навігатор*. 2020. Вип. 3. С. 89-94.
8. Докієнко Л. М. Концептуальні підходи до комплексної діагностики фінансової стійкості підприємства. *Підприємництво та інновації*. 2020. Вип. 14. С. 25-31.

9. Дорогань-Писаренко Л. О., Єгорова О. В., Яснолоб І. О. Методичні підходи до оцінки ймовірності банкрутства українських підприємств. *Причорноморські економічні студії*. 2022. Вип. 76. С. 209-216.

10. Дяченко А. Діагностика банкрутства ТОВ «Остком груп». *Менеджмент, маркетинг, логістика: тренди та подолання викликів*: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених, аспірантів, студентів (м. Житомир, 13 листопада 2024 року). Житомир: Вид-во «Поліський національний університет», 2024. С.332-334.

11. Дяченко А. Діагностика динаміки та структури активів і пасивів ТОВ «Остком груп». *Розвиток економічних систем в умовах глобалізації*: збірник тез доповідей I Міжнародної науково-практичної конференції (Україна, м. Харків, 14-16 листопада 2024 р.). Харків : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2024. С. 244-247.

12. Дяченко А. Фінансова діагностика результатів діяльності ТОВ «Остком груп». *Механізми управління розвитком територій*: зб. наукових праць. Житомир: Поліський національний університет, 2024. С. 279-282.

13. Дяченко К. С., Хорєва А. Ю. Методичні підходи до оцінювання фінансово-майнового стану бізнес-структури. *Ефективна економіка*. 2020. № 11. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2020_11_67 (дата звернення 07.11.2024).

14. Євсєєва О. О. Концептуальний підхід методології підготовки звітних даних у порівняльній вигляд при розрахунку показників фінансового стану. *Економічний простір*. 2022. № 178. С. 71-77.

15. Зейнієв Т. Г., Замелюхіна А. О. Інструменти підвищення ефективності фінансового управління активами та пасивами підприємства. *Часопис економічних реформ*. 2023. № 4. С. 47-51.

16. Інформація з ЄДР ТОВ «Остком груп». URL: <https://clarity-project.info/edr/41794585> (дата звернення 07.11.2024).

17. Іщенко Н. А. Фінансова діагностика підприємств в системі фінансового контролінгу. *Бізнес Інформ*. 2023. № 12. С. 312-316.

18. Калінеску Т. В., Височина В. В. Діагностика ймовірності банкрутства підприємств. *Часопис економічних реформ*. 2024. № 1. С. 50-57.
19. Клімович І. М., Татієвська К. А. Деякі питання сутності та оцінки фінансового стану підприємства. *Ефективна економіка*. 2018. № 10. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2018_10_49 (дата звернення 02.11.2024).
20. Коваль Н. О., Пілявоз Т. М. Фінансова діагностика та управління ризиками щодо актуальних перетворень сьогодення. *Modern economics*. 2024. № 44. С. 74-78.
21. Колодій І. В. Особливості діагностики фінансового стану та визначення факторів ризику як елементів антикризового управління у сільськогосподарських підприємствах. *Інфраструктура ринку*. 2022. Вип. 65. С. 72-76.
22. Копилюк О. І., Тимчишин Ю. В., Музичка О. М. Фінансова стійкість у системі забезпечення економічної безпеки підприємства. *Бізнес Інформ*. 2021. № 3. С. 81-87.
23. Косарева І.П., Хохлов М.П. Дослідження теоретичних основ фінансового стану підприємства. *Економіка та управління підприємствами*. 2018. № 19. С. 101-107.
24. Коць О. О., Скіп Р. А. Дослідження сутності та динаміки інвестиційної привабливості українських підприємств. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Сер. : Економічні науки*. 2023. № 4(2). С. 30-35.
25. Кремень О. І., Мосійчук Р. Л., Кремень В. М. Комплексний аналіз ефективності управління активами підприємства. *Бізнес Інформ*. 2019. № 8. С. 202-210.
26. Куцай Н.С., Демчук В.О. Сутність, задачі та етапи управління фінансовим станом підприємства. *Modern Economics*. 2021. № 25(2021). С. 92-97.
27. Лесюк А. С. Система показників комплексної оцінки фінансового стану підприємства. *Вчені записки Таврійського національного університету*

імені В. І. Вернадського. Сер.: Економіка і управління. 2020. Т. 31(70), № 4(1). С. 132-140.

28. Лобова О. М., Ломоносов Д. С. Сучасна практика оцінки фінансового стану підприємств України із використанням національних моделей. *Економіка та держава*. 2020. № 3. С. 94-99.

29. Мельник А. О., Захарова Ю. І. Аналіз методів оцінки фінансового стану підприємства. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2020. Вип. 2. С. 252-257.

30. Мішура В. Б., Спіцин В. Є. Економічна сутність, аналіз та оцінка фінансового стану підприємства. *Науковий вісник Донбаської державної машинобудівної академії*. 2017. № 3. С. 121-126.

31. Нагорний П. Д., Базюк Д. С. Оцінка фінансового стану як передумова ефективного управління підприємством. *Трансформаційна економіка*. 2023. № 1. С. 44-49.

32. Насібова О. В., Дзюба В. М. Теоретичні основи управління активами і пасивами підприємства. *Економіка. Фінанси. Право*. 2018. № 11. С. 21-25.

33. Паянок Т. М., Савченко А. М., Морозюк А. М. Загальна оцінка фінансового стану підприємства: теоретичні та практичні підходи. *Економіка та держава*. 2020. № 12. С. 88-94.

34. Рак Р. В., Раєнок А. А. Управління фінансовою стійкістю комерційного підприємства в умовах воєнного стану. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. 2023. № 9. С. 24-31.

35. Річна звітність ТОВ «Остком груп». URL: <https://clarity-project.info/edr/41794585/yearly-finances> (дата звернення 07.11.2024).

36. Самодай В. П., Машина Ю. П., Нечвоглод І. В. Діагностика та прогнозування фінансово-економічного стану підприємства. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2022. Вип. 1. С. 145-149.

37. Савченко А.М., Блищик Л.В. Аналіз показників балансу маючи зметою попередження банкрутства суб'єкта господарювання. *Молодий вчений*. 2019. № 1 (65). С. 501-505.

38. Смирна О. В., Бай С. П. Діагностика фінансового стану підприємства: сутність та значення. *Grail of Science*. 2024. № 35. С. 45-48.

39. Соловей Н. В., Гудима В. Ю. Аналіз ділової активності підприємства як основа підвищення ефективності його діяльності. *Молодий вчений*. 2019. № 1(1). С. 247-249.

40. Соломіна Г. В., Роздобудько Е. В. Інструментарій антикризової фінансової діагностики підприємства. *Причорноморські економічні студії*. 2021. Вип. 66. С. 123-128.

41. Сьомкіна Т. В., Гужавіна І.В., Згурська О.М. Методологічні засади управління прибутком торговельного підприємства. *Економіка. Менеджмент. Бізнес*. 2020. № 1 (31). С. 107-113.

42. Чепка В. В., Свідерська І. М., Гавриленко Ю. О. Фінансовий стан підприємства: теоретичні основи. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. № 19-20. С. 96-102.

43. Шавурська О. В. Оцінка ймовірності банкрутства як метод прогнозування фінансово-економічного стану підприємства. *Економіка, управління та адміністрування*. 2020. № 4. С. 22-28.

44. Юдіна С. В., Захаров Д. О., Кіщенко С. С. Підходи логіки до діагностики фінансового стану підприємства. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Сер. : Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2021. Вип. 35. С. 83-88.

45. Юнацький М.О. Огляд сучасних методів прогнозування фінансового стану підприємства. *Ефективна економіка*. 2018. № 4. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/4_2018/42.pdf (дата звернення 04.11.2024).

46. Ярмач О. В., Махортов Д. В. Економічна сутність поняття активів та пасивів підприємства. *Інфраструктура ринку*. 2020. Вип. 49. С. 306-309.